

رښتېنۍ سوېلر ئايدلار ژيست - بختيار علي واک نموونه - نووسينې: ستيفان شلمزینی

بختيار علي له کتلي "ئايدلار ژيست" له لاپه 127"دا نووسيووېتي "ئو تير ريستانې ځيان د تلقلننډو درژکراوې همان هېي ستايشي مړگن ک شاعيرانې واک شېخ نوري، بککس و قانع و هند ب ستايشي مردن ب نيشتمان شيعريان د هنيوې".

ئو پلرگراف کورتې سرېو، شتي زلمان ب روون دکاتو و و ترمي بيرکردنېوې ئو نووسلرمان پ د ناسلنت، کشلې ئم لودا چ ب توو زياتر ل ه ر شتک بلر ل ئايدلار ژيا دکاتو و و ب شوييکي رواي تيان ځي وک ئنتي فاشيست دکات ب رچاو، ترازيداک لمداي ځي نمونېيکي با و دگمي ئايدلار ژيې، ئايدلار ژيېکي ل و تاريک ک هيچ ئاسلېکي ژيانې لو ه نايېت، بديوېکي تریشدا يککک ل فاشيستکاني نو کايې رښتېنۍ ئم، هر ئو ه ومانې ب سلينډوې زيني و رمزي ئو شاعيرانې د ستېي يکمي منل و راني سلدي بيستن و ه موو ه ويان ب ئا استې نيشتمان سازي و پاککردنېوې عقي خورافي و بزارکردنې کولتووري کممهايېتي ئم بوو، فاکتک نيشان ددن ئو نووسلر روانيني بارگاويې ب رحي فاشيزم، ئو دېوېت ئم رميزان ب بسولتو و ناک ب ئوې نېنډ تلوتمي رښتېنۍ و بتي ئدېي، بککو ب ئوې ځي ل جگگيان دابنت، راستر واي بلم ه موو ه وېکي لو دا ځستر کردتو و ه موو ئوانې پش ځي بسولتو و ل يادوېري نوې ئستادا، ئم ش ب پشت بستن ب ميتدکي زانستي و ئکاديمي، بککو ب ئم کار گاو توو ب ځيا ځي، واک زرجار ل زيني ئم دا ئو واک ب بوونلرکي ځيا يې ئبستراکت قووت ب توو.

کشلې سرکي بختيار ئوېي، بيارکي ئايدلار ژيې پشوخت و ئنگلزلېکي فاشيانې هېي ل خوښندنوې دنيا و ديارد و کسايېتيېکاني ناو مژووي کورد چ ئدېي بن، چ سياسي، نايوېت بپي ميتد ه سڼگانديان ب بکات، چوونک ئو پيېوې هيچ ميتدک ناکات، بککو رچاوي شيعريېتي تلکست يان گووتارکي دکات، جا ئم يان زلر گرنگ نيې ب لايو و چنډ ب هاي زانستي هېي يان نيېتي، ئوېي ب ديدې ځي پلشنلرېي تلکنډانې ئو

هارم نیی ت شیعری و ر وانب ژیی د ینووس ت یان د ی ت، ه ر
ل ب ر ئ م ش نوسراو کانی ک مترین پ یو ندیان ب واقع و ه ی،
ه ب ت ئ م داوای ک پیکردنی واقعی ل ناک ین، و ک ئ و
ریالیزم سیالیستی ل س د ی پ شوودا با ی ب س ر ئ د ب و
ر شنبیری کوردیدا ک شابوو، ک ب ب وای من ئ و ریالیزم ج ر ک
بوو ل ر ی پ ر تازی ر ژنام وانی و دیک م ن تکردنی واقعی رووت، نا
ب کو قس مان ل س ر ئ و جیهان ی ت پی ی ب ت پزی خو ن ر کانی
پ ل ک ش د کات ب ناوی، ئ و جیهان ل هیج کو بوون کی نیی جگ
ل ک ب ن ت س ک کانی بیرکردن و ی ئ و، ئ م مانای وانیی مادام
ب اختیار ع لی جیهان کی ر مزی خو قان دوو ب خو ن ر کانی ک و ک
تونی بابا وای کات ک د چن ناوی ئیدی ناگ ت و، ئیدی ئ م
نووس ر نایا ب و کار کانی شاکار و دانسقن، ب پ چ و ان و ئ و
جیهان سامنا ک ی ئ و خو قان دووی ت د مان ترس ن ت.

روونتر ئ م پرس ورد بک ین و، ر مان کانی ب اختیار، پانتایید کی
فراوانن ب قس ل کردن، ه ب کی درامی ل ناو ه موو ر مان کانیدا
در ژ ب ت و، ئ ویش بریتی ل پووجگ رای، ئ و نو ن ری جیهان کی
دا و خاو و ک پ و ان کانی ک ک سانی خ م ک و خ کوژن، زیاد ل ه ر
شت ک دژی م رگدستی د و ت، ک چ ل بیری د کات خ ی ماکین ی کی
گ وری ب ره مه نانی مر قی م رگد ست، ئ و ان ی ه موو پ ن ج ر کانی
ژیان یان ل خ یان داخستوو، تا دوا م رزی کین رقیان ل بوونی
خ یشان د ب ت و. ئ و ن و ی ی ب اختیار ب ره می ه ناو ن و ی کی
دیل، ک یل، پاسیف، خ یان داو ب د ست واقع و، ن ک ل ی یاخی بن
و ه و ی گ ی ینی بدن، رقیان ل ژیان ن ک روو ب ر ک ب م مار س ی
ژیان بد زن و، ج ر کن ل عارفی م ی خ ر و د رمان خ ر، ن ش ن
ب ه موو ئ و ت ز ر شبینان ی ب اختیار و پ و ان
د نکیش تیید کانی. و ک جار کیش ل چاوپ ک و تن کدا باسم کرد،
ک ژیت ک ی ل تیف ه م ت ل بار ی "روانگ" ه د گ م و. ب و ی
ه م ت وتی روانگ ه ل ک ی کی پیس بوو هیجی ه ن ه نا، ب م من
پ موای ر ه ند و ل لوتک شدا ب اختیار ه ل ک کانیان پیس ن بوون،
ن و ی کی هیپی و خ م ک و دا و خاو و ل مینیان ب ره مه ناو،
ت سلیمی ه موو تا ی و کو ر و ر ی کانی واقع بوون، ل م پتریش
ت ن ک ک رووناکی ل چاوی ئ و ن و ی دا نابینر ت.

کات ک ئ م د ب ین ب اختیار ع لی، هیج پ یو ندیی ب واقع و
نیی، ب و مانای نیی کاریگ ر یی ل س ر ه شم ندیی ن و ی ک نیی
ل ن و واقع سو ر ک ی ک م ی کورد وارییدا، روون م ب ستمان
ئ و ی ب اختیار م رف ل واقع و رد گ ر ت و و د یس پ ر ت ب
ی ت پیا و جیهان کی خ یای ک م شکی ئ و خو قان دووی ت. ئ م

کرکی هه موو ره مانه کانی په کده ه نه، له راستیشدا ره مان وک
به ره می موده رینته ژانرکه به باسی که شه کانی شار، شاریش ده ستردی
سه رمایه داری و ده ووت نه ته و یه، که چی له م شدا ده بینین نه م
نووسه ره باسی هیچ رووداوکه ناکات له ناو شار کانداه روویاندا به
یان نه گره روودانی ه به، ته نیا باسی که م که کار کنه ری ته ریک و
قه بزی ناو نه ند شه خه ده کات. نه گره سه یری به ره م کانی
"گه نته رگراس" به ین ناوی پانه وان و کار کنه ره کانی ه مان نه و ناو
ناسایان نه له نه مانیا باون، ده یسته یفسکی و مارکیز و به رخیس و
نه رهان پامکه، هره به ه مان شه و، به م به ختیار ته نانه ناوی
یه ته پی به پانه وان کانی ه ده بته رته، ناوکه نزیک له ره حه عه م و
دوور له گیانی کورده واری. ره نگه نه م شته کی نه و ته نه گه یه نه ته به
خو نه ری ناسایی، به م به من م دلولاتی زه ری ه یه، به و په یه
به ختیار ه موو ه و و که خه له و دا چه کرده ته و له رووی ته سمیه شه و
کار کنه ره کانی بوونه و ره ناسمانی و خه یه بن، ته و له
خو نه ره کانی به یه نه، شو نه نه وان له سه ره زه وی نیه.

نه گره به گه نه و سه ره په رگرافه که ی سه ره ته، ده توانم نه و شه نيزافه
به م، به ختیار عه لی، به م ه و و ی به سه ینده و ی نه و کانی په شه خه ی،
ده یه و ته ته مان به یه نه ته ده ب و ره شنبیری کوردی له و و ده ده
په ده کات و ره نگه له ویشدا که تایی په به، نه گره نه م ته رج م
به ینده سه ره زمانی سیاست هه میشه نه م نه رم ته فکرینده روئیای فاشی
و دیکته ته ره هره گره ور کانی ناو م ژووی مره قایه تی. نه و ده دقه
بدنه تا کو نه ته به ختیار لای له به ره م و نووسینده کانی "م سهود
مه م ده" نه کرده ته و به باسی ناکات، له م سهود مه م ده نووسه ره که
هیچ کورده که ناتوان ته بازی به سه رده ه به بده له مسه ری
نه ته و یه و ته نه و په ی نه م میه کان چه و که لایه نگرینی یان
ره خه گرتن له ی، که چی ده بینین به ختیار ته ووشی سه مینه و بوو
به رامبه ری، جار و بار ه نه ده که له موریده فیکریه کانی و که
ته ریسیه نی فاشیزمی کورده ته به کینه و به باسی ده که نه! نه م شه
گه ور ته ترین نوکته یه له ه موو دنیا دا. که واته به ختیار به باسی
م سهود مه م ده و په رده و گره ران و هته ناکات، یان کاته که ده ته
سه ره باسی نه و نه و یه و نه و یه په شتریش ته نیا به ره و به باسی ه موو
نه وان ده کات یان له بواری نه ته و سازیده کارامه بوون، یان
هونه ره کانی ژیان یان فره کردو وین!! به چی هه میشه تاراده ی عاشقبوون
سه رسامه به م حوی؟ و نه م که ی روونه و م حوی نموونه سو په ره که ی
خه یه ته له ره ه نده پاسیفیزم و ره بوونه و له ژیان، به ختیاریش
ه ره و که نه و دنیا به سه رابه که ته ده گات، نه که م ساحه یه که به ژیان کردن.
به ده ره له ه موو نه مان نه، نه و یه له بیر کردو و، ژماره ی

خەتە قەندەر و ل ناو کورددا هەندە نزمە حیسابی نەبووی بە دکرەت،
خەتە قەندەر و سەر بە کولتووری کوردیی نییە، چون لە هیچ ماوەیەک
مەژوویدا نەک خەتە قەندەر و بەکو تیرەر نەبووەتە شەقڵی
کولتووری کەمەگەی ئەمە. ئەو باز دەدات بەسەر ئەو فاکتەر
ئاینییانی مەتیقی کاریگەرەن لە بەرهەمهێنانی کەسایەتی
خەتە قەندەر و دا. ئەو لە بیری دەکات ئەو روانگە سەلەفییه جیهادییه
وێک هەڵبەستێکی درامی لە ئێبن تەیمییه درێژ دەبەستێوە تا دەگات بە
سەید قوتب و گروپە توندوتەڵە و ئیسلامییهکانی هەنووکە کارگەی
بەرهەمهێنانی کەسایەتی خەتە قەندەر و ئەن نەک شیعری ئەو شاعیرانی
ئەو ناوی ریز کردوون، لە کۆدا کەسێک لە بن کاریگەری شیعرییه
بەکەس خەتە قەندەر و؟ ئەو چاوی پە خەتەتە ئەو رێژانە لەرەتە
تیقییهکانە و دیمەنی ئەو خەکوژانە نابینەت بە باوەشی حەفتا و دوو
حەری خەیان لە هەموو جەگەیک دەتەقەنن و؟ بەهەشتی شاعیرانی
کورد، حەری و غولمانی کەتەتەدا، تاکو مەرەقی خەکوژ لەسەری
پەرورددە بن؟، بەپەچەوانە و بەهەشتی ئەو شاعیرانە کوردستانەکی
ئازادە بە هەمووان. من لەرەدا ئەم دەیانە کەتایی پەدەهەنم،
هەوڵ دەدەم ئەم باسە چۆپە تر و ئەکادیمیتر درێژە پە بدەم، لە
نەخشەنە و لەم کاتە پە ئازارە نەخەشیدا ئەمەندە با بەس بەت،
خوا بە بەختیارم بەهەتەت لەی نابمەو.

10-7-2019

ستەکهەم - سەلنا